

SDĚLENÍ PRO ŠKOLY č. 6/2021

Účast třetích osob při on-line výuce

V Praze dne 26. 4. 2021

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

za uplynulý rok se distanční výuka stala neodmyslitelnou součástí každodenního života škol. A jak se zdá, tento způsob výuky jen tak nezmizí. Většina škol si jako formu distančního vzdělávání zvolila on-line výuku. O jejích výhodách a nevýhodách se již mnoho napsalo, přesto se v praxi stále objevují situace, na které je nutné upozornit, protože z nich mohou vyplývat negativní důsledky pro všechny aktéry. Společným znakem takových situací bývá často domněnka, že on-line prostor nám dovoluje víc než reálný svět, a také, že on-line výuka je v mnohém odlišná od prezenční výuky. Opak je ovšem pravdou. Obě formy vzdělávání mají mnoho společného a pravidla přístupu do prezenční výuky jsou stejná jako pravidla pro vstup do on-line výuky. Co to konkrétně znamená, rozvádíme na následujících řádcích.

Pravidla přístupu k prezenční i on-line výuce jsou stejná

On-line výuka dokáže alespoň částečně nahradit prezenční vyučování, tedy třídu s lavicemi, kde na sebe žáci s pedagogem vidí, a pokud chce někdo do třídy vstoupit, zaťuká na dveře a na pokyn vstoupí.

V on-line světě prostor klasické třídy nahrazuje on-line místnost, do které se žáci připojí pomocí odkazu a učitel jejich zapojení do výuky sleduje prostřednictvím zapnutých kamer. Pokud chce někdo do třídy v průběhu vyučování vstoupit, má to být pouze s vědomím učitele a má správně využít odkazu zasláného učitelem. On-line výuka však ze své podstaty s sebou nese i další možnost návštěvy třídy, a tím je nepozorované sledování dění na obrazovce díky fyzické přítomnosti v místnosti, kde se žák on-line výuky účastní.

Obecně platí, že tajné sledování výuky, ať už k tomu člověka vede jakýkoliv i dobře míněný úmysl, není v souladu nejen s běžnou mezilidskou slušností, ale ani s pravidly pro ochranu osobních údajů.

Takové jednání nepřipouští ani právní předpisy, které upravují možnost kontroly školy v oblasti výuky či běžného chodu školy (školský zákon pro ČŠI, zákon o obcích a zákon o rozpočtových pravidlech územně samosprávných celků pro zřizovatele). **Chybuje navíc nejen ten, kdo do výuky tajně nahlíží, ale případně i ten, kdo takové jednání třetí osobě umožní.**

Z pohledu ochrany osobních údajů se neoprávněnou účastí při on-line výuce třetí osoba seznamuje s osobními údaji, kterými mohou být např. podobizny žáků a různé osobní (a majetkové) souvislosti na videozáznamech, úroveň znalostí žáků, jejich známky, výsledky nebo pedagogické schopnosti učitelů. Pokud se tyto údaje dostanou k někomu nepovolanému, z pohledu školy se to musí vyhodnotit jako bezpečnostní incident, který může v krajním případě znamenat pro školu povinnost ho hlásit na Úřad pro ochranu osobních údajů a případně též i všem účastníkům výuky.

Rodiče, kteří pomáhají při on-line výuce dětem, musí respektovat stanovená pravidla **Upozorňujeme, že pravidla pro účast osob se v případě on-line výuky od té prezenční vůbec neliší a použitá technologie je nemění.** Například zřizovatel nemůže navštívit výuku náhledem “přes rameno žáka” z důvodu hodnocení její kvality, a to ani v případě, kdy se na něj obrací nespokojení zákonní zástupci. Ani v jiných situacích zřizovatel do výuky vstupovat nebo ji sledovat nesmí, a to ani s vědomím učitele nebo ředitele školy, pokud tedy nejde o krátkou návštěvu třídy při mimořádných událostech, jako je ocenění třídy, žáka apod., to ale vždy po ohlášení.

Za specifickou lze ovšem považovat situaci rodičů, kteří především u dětí v nižších ročnících základních škol přispívají k udržení jejich pozornosti ve výuce a pomáhají svým dětem jako technická podpora při on-line výuce. Jejich účast je tedy často žádoucí a potřebná.

Ovšem ani tyto důvody neumožňují rodičům, aby při on-line výuce nerespektovali určitá pravidla. Škola na ně musí rodiče upozornit. Pravidla by se měla stát i součástí školního řádu. S novým zněním by se pak měli seznámit zákonní zástupci žáků.

Rodiče nesmí žádným způsobem do výuky vstupovat, komentovat výkony dětí nebo učitele. Výuku si nesmějí bez souhlasu a vědomí učitele nahrávat, a pokud už si nahrávku (neoprávněně, anebo i naopak s vědomím učitele kvůli rozumnému důvodu, s nímž byli ostatní účastníci seznámeni) pořídí, nesmí ji dále šířit a zpracovávat. Může jim sloužit jen pro tzv. “domácí potřebu”. Pokud by nahrávku rodič šířil mimo domluvený rozsah potřeby pro výuku svého dítěte, dopustil by se porušení pravidel na ochranu osobních údajů. I tady platí, že z pohledu školy by se jednalo o bezpečnostní incident. Je vhodné na to rodiče upozornit.

Úloha rodiče tak opravdu musí zůstat pouze v rovině technické pomoci dítěti. Z jiného důvodu on-line výuku sledovat nesmí a ani do ní nijak vstupovat (odpovídat za dítě, napovídat mu apod.).

Škola v právu

Přinášíme trochu jiný pohled na školství.

- ✔ rozhovory s odborníky
- ✔ legislativa
- ✔ právní poradna pro školy
- ✔ aktuálně řešené otázky
- ✔ recenze odborných knih

www.skolavpravu.cz

DPO PRO

Hledáme odpovědi i na otázky, které ještě nikdo nepoložil.

- ✔ ochrana osobních údajů prakticky
- ✔ texty a názory předních odborníků
- ✔ analýzy, rozhovory
- ✔ judikatura evropská i národní
- ✔ novinky z Evropského sboru

www.dpopro.cz

www.sms-sluzby.cz

SMS
SLUŽBY s.r.o.